

opusdei.org

Audiència. Les conversions de sant Agustí

Audiència general, dimecres 27 de febrer de 2008

27/03/2008

Estimats germans i germanes,

Amb la trobada d'avui vull concloure la presentació de la figura de sant Agustí. Després de comentar-ne la vida, les obres, i alguns aspectes del pensament, avui vull tornar a parlar de la seva experiència interior, que va fer d'ell un dels més grans

conversos de la història cristiana. A aquesta experiència vaig dedicar en particular la meva reflexió durant el pelegrinatge que vaig realitzar a Pavia, l'any passat, per venerar-hi les despulles d'aquest Pare de l'Església. D'aquesta manera li vaig expressar l'homenatge de tota l'Església catòlica, i al mateix temps vaig manifestar la personal devoció i reconeixement respecte a una figura a la qual em sento molt unit per l'influx que ha tingut en la meva vida de teòleg, de sacerdot i de pastor.

Encara avui és possible revivre la història de sant Agustí sobretot gràcies a les *Confessions*, escrites per a lloança de Déu, que constitueixen l'origen d'una de les formes literàries més específiques d'Occident, l'autobiografia, és a dir, l'expressió personal de la pròpia consciència. Doncs bé, qualsevol que s'acosti a aquest llibre extraordinari i fascinant, molt llegit encara avui,

fàcilment s'adona que la conversió de sant Agustí no va ser sobtada ni es va realitzar plenament des de l'inici, sinó que pot definir-se més aviat com un autèntic camí, que continua sent un model per a cadascun de nosaltres.

Certament, aquest itinerari va culminar amb la conversió i després amb el baptisme, però no va acabar-se en aquella Vigília pasqual de l'any 387, quan a Milà el retòric africà va ser batejat pel bisbe sant Ambròs. El camí de conversió de sant Agustí va continuar humilment fins al final de la seva vida, i es pot dir amb certesa que les seves diferents etapes —es poden distingir fàcilment tres— són una conversió única i gran.

Sant Agustí va cercar apassionadament la veritat: ho va fer des de l'inici, i després durant tota la vida. La primera etapa en el camí de conversió es va realitzar precisament

en l'acostament progressiu al cristianisme. En realitat, havia rebut de la mare, santa Mònica, a qui sempre va estar molt unit, una educació cristiana i, malgrat que en la joventut havia portat una vida desordenada, sempre va sentir una atracció profunda per Crist, havent begut amb la llet materna, com ell mateix subratlla (cf. *Confessions* , III, 4, 8), l'amor al nom del Senyor.

També la filosofia, però, sobretot la platònica, havia contribuït a apropar-lo més a Crist, manifestant-li l'existència del Logos, la raó creadora. Els llibres dels filòsofs li indicaven que hi ha la raó, de la qual tot procedeix , però no li deien com aconseguir aquest Logos, que semblava tan llunyà. Només la lectura de les cartes de sant Pau, en la fe de l'Església catòlica, li va revelar plenament la veritat. Sant Agustí va sintetitzar aquesta experiència en una de les pàgines

més famoses de les *Confessions* : explica que, en el turment de les reflexions, havent-se retirat a un jardí, va escoltar de sobte una veu infantil que repetia una cantilena que mai abans no havia escoltat: *tolle, lege; tolle, lege* , «pren, llegeix; pren, llegeix» (VIII, 12, 29). Llavors es va recordar de la conversió de sant Antoni, pare del monaquisme, i sol·lícitament va tornar a agafar el còdex de sant Pau que poc abans tenia a les mans: el va obrir i l'esguard es va fixar en el passatge de la Carta als Romans on l'apòstol exhorta a abandonar les obres de la carn i a revestir-se de Crist (Rm 13, 13-14).

Havia entès que aquestes paraules, en aquell moment, s'adreçaven personalment a ell, procedien de Déu a través de l'apòstol i li indicaven què havia de fer. Així va sentir com es dissipaven les tenebres del dubte i quedava lliure per lliurar-se

totalment a Crist: «Em convertíreu a Vós», comenta (*Confessions* , VIII, 12, 30). Aquesta va ser la conversió primera i decisiva.

El retòric africà va arribar a aquesta etapa fonamental del llarg camí gràcies a la seva passió per l'home i per la veritat, passió que el va portar a cercar Déu, gran i inaccessible. La fe en Crist li va fer comprendre que en realitat Déu no era tan lluny com semblava. S'havia fet proper a nosaltres, esdevenint un de nosaltres. En aquest sentit, la fe en Crist va acomplir la llarga recerca de sant Agustí en el camí de la veritat. Només un Déu que s'ha fet «tocable», un de nosaltres, era realment un Déu a qui hom podia pregar, pel qual i en el qual hom podia viure.

És un camí que cal recórrer amb valentia i al mateix temps amb humilitat, oberts a una purificació permanent, que tothom necessita

sempre. Com hem dit, però, el camí de sant Agustí no havia acabat amb aquella Vigília pasqual de l'any 387. En tornar a l'Àfrica, va fundar un monestir petit i es va retirar, amb uns pocs amics, per dedicar-se a la vida contemplativa i a l'estudi. Aquest era el somni de la seva vida. Ara estava cridat a viure totalment per a la veritat, amb la veritat, en l'amistat de Crist, que és la veritat. Un somni bell que va durar tres anys, fins que, contra la seva voluntat, va ser consagrat sacerdot a Hipona i destinat a servir els fidels. Certament va continuar vivint amb Crist i per Crist, però al servei de tothom. Això li resultava molt difícil, però des de l'inici va comprendre que realment només podia viure amb Crist i per Crist vivint per als altres, i no simplement per a la seva contemplació privada.

Així, renunciant a una vida consagrada només a la meditació,

sant Agustí va aprendre, sovint amb dificultat, a posar el fruit de la intel·ligència a disposició per a benefici dels altres. Va aprendre a comunicar la fe a la gent senzilla i a viure així per a ella en aquella ciutat que va esdevenir la seva ciutat, exercint incansablement una activitat generosa i pesada, que descriu amb aquestes paraules en un dels seus sermons bellíssims:

«Contínuament predicar, discutir, reprendre, edificar, estar a disposició de tothom, és una càrrega gran i un pes gran, una fatiga enorme» (*Serm . 339, 4*). Però va carregar amb aquest pes, comprenent que precisament així podia ser més prop de Crist. La segona conversió va consistir a comprendre que s'arriba als altres amb la senzillesa i la humilitat.

Hi ha una última etapa, però, en el camí de sant Agustí, una tercera conversió: aquella que el va dur a demanar perdó a Déu cada dia de la

seva vida. A l'inici, havia pensat que una vegada batejat, en la vida de comunió amb Crist, en els sagraments, en la celebració de l'eucaristia, arribaria a la vida proposada en el Sermó de la muntanya: a la perfecció donada en el baptisme i reconfirmada en l'eucaristia. En l'última etapa de la vida va comprendre que no era veritat allò que havia dit en les primeres predicacions sobre el Sermó de la muntanya: és a dir, que nosaltres, com a cristians, vivim ara permanentment aquest ideal. Només Crist mateix realitza vertaderament i completa el Sermó de la muntanya. Nosaltres sempre tenim necessitat d'ésser rentats per Crist, que ens renta els peus, i d'ésser renovats per Ell. Tenim necessitat d'una conversió permanent. Fins al final necessitem aquesta humilitat que reconeix que som pecadors en camí, fins que el Senyor ens dóna la mà definitivament i ens introdueix en la

vida eterna. Sant Agustí va morir amb aquesta última actitud d'humilitat, viscuda dia rere dia.

Aquesta actitud d'humilitat profunda davant l'únic Senyor Jesús el va introduir en l'experiència d'una humilitat també intel·lectual. Sant Agustí, que és una de les figures més grans en l'història del pensament, en els últims anys de la vida va voler sotmetre a un examen crític lúcida les seves nombrosíssimes obres. Van sorgir així les *Retractationes* («Retractacions»), que introdueixen el seu pensament teològic, veritablement gran, en la fe humil i santa d'aquella a la qual anomena senzillament amb el nom de *Catholica*, és a dir, l'Església. «He comprès —escriu precisament en aquest originalíssim llibre (I, 19, 1-3) — que sols un és veritablement perfecte i que les paraules del Sermó de la muntanya només es realitzen totalment en un de sol: en Jesucrist

mateix. Tota l'Església, al contrari — tots nosaltres, inclosos els Apòstols—, hem de pregar cada dia: “Perdona les nostres ofenses, com també nosaltres perdonem els que ens ofenen».

Sant Agustí, convertit a Crist, que és veritat i amor, el va seguir durant tota la vida i es va transformar en un model per a tot ésser humà, per a tothom, en la cerca de Déu. Per això vaig voler concloure el pelegrinatge a Pavia tornant a lliurar espiritualment a l'Església i al món, davant la tomba d'aquest gran enamorat de Déu, la primera encíclica, *Deus caritas est*, la qual, en efecte, deu molt, sobretot en la primera part, al pensament de sant Agustí.

També avui, com en la seva època, la humanitat necessita conèixer i sobretot viure aquesta realitat fonamental: Déu és amor i la trobada amb ell és l'única resposta a les

inquietuds del cor humà, un cor en el qual viu l'esperança —potser encara fosca i inconscient en molts dels nostres contemporanis—, però que per a nosaltres els cristians obre ja avui el futur, fins al punt que sant Pau va escriure que «en esperança vam ser salvats» (Rm 8, 24). A l'esperança he dedicat la segona encíclica, *Spe salvi*, la qual també deu molt a sant Agustí i a la seva trobada amb Déu.

En un escrit summament bell, sant Agustí defineix l'oració com a expressió del desig i afirma que Déu respon eixamplant cap a ell el nostre cor. Per la nostra part, hem de purificar els nostres desitjos i les nostres esperances per acollir la dolçor de Déu (cf. *In I Ioannis*, 4, 6). Només ella ens salva, obrint-nos també als altres. Preguem, per tant, perquè en la nostra vida se'ns concedeixi cada dia seguir l'exemple d'aquest gran convers, trobant com

ell en cada moment de la nostra vida
el Senyor Jesús, l'únic que ens salva,
ens purifica i ens dóna l'alegria
veritable, la vida veritable.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/audiencia-les-
conversions-de-sant-agusti/](https://opusdei.org/ca/article/audiencia-les-conversions-de-sant-agusti/) (20/04/2025)